

PERMAKÜLTÜR HAKKINDA BİLMENİZ GEREKEN 7 ŞEY

Permakültürün kurucusu Bill Mollison en önemli ilham kaynaklarından biri doğal tarımın öncüsü, ünlü Ekin Sapı Devrimi kitabının yazarı usta Masanobu Fukuoka'dır. Fukuoka demiş ki "Doğayı camdan atarsanız size arka kapıdan elinde bir tırmıkla geri döner".

Bu ay sizlerle Verge Permaculture, Kanada'dan Rob Avis'in yazısını paylaşmak istiyorum. Permakültürün ne olduğu hakkında hiçbir fikri olmayanlar için de, bilseler bile özet bir şekilde ne olduğunu anlatmakta zorlanan "permi"ler için de çok güzel bir özet.

1. Permakültür İnsanın İhtiyaçlarını Doğal Sistemlerin Prensiplerini Kullanarak Sağlamaya Çalışan Bir Tasarım Sistemidir

Permakültür bir ekolojik sistem teorisidir. Alışlagelmiş yaklaşım ihtiyaçlarımızı nasıl sağlayacağımızı sorgularken, Permakültür ihtiyaçlarımızı giderirken ekosistemin sağlığını da gözetebileceğimizi söyler.

Permakültür ekosistemlerin nasıl çalıştığını gözlemleyerek en büyük hoca olan doğadan öğrenmeye ve insan aklını kullanarak doğal süreçleri hızlandıracak tasarımlar yaratmaya çalışır. Barınma, gıda, su, enerji ve atık yönetimi gibi pek çok başlığı içeren tasarım sürecindeki en temel iki ön kabul şunlardır:

1. İnsanlar dünyanın ayrılmaz bir parçasıdır.
2. İnsanlar pozitif bir güç olarak yaşadıkları ortamı bulduklarından daha iyi hale getirebilirler.

Doğadan öğrenmek ve doğayla birlikte yaşamak istiyorsak hayatımızla ilgili daha akıllı kararlar almayı başarmak zorundayız. Bu sayede fosil yakıtların savurganca tüketiminden veya çevresel ve ekonomik olarak çok pahalıya mal olan gereksiz gıdaların tüketiminden vazgeçmeyi seçebiliriz. Yaşam alanlarımızı yangına, sele, kuraklığa karşı hassas olan bölgelere kurmayabiliriz. Çevresel etkimizi azaltarak daha ucuza, daha sağlıklı ve mutlu bir hayat sürdürmeyi başarabiliriz.

2. Permakültür İnsanı Çözümün Bir Parçası Olarak Görür

Fiziksel dünyada bir etki yaratmadan yaşamamız mümkün değil. Kaynakları tüketiyor, atık üretiyor, çevremizi değiştiriyoruz. Ancak etik ve sorumlu bir tür olarak davranarak verdiğimiz hasarı optimize edebiliriz. Küresel bir sanayi toplumu olarak faaliyetlerimizin etkileriyle ilgili aşırı derecede umursamaz

davranıyor ve çok fazla hasar veriyoruz. Permakültür bize hayal gücümüzü doğa ve insan dünyasını onaracak ve tekrar yaratacak aksiyonlarla uyumlu hale getirmemiz için gereken çerçeve ve araçları sunar.

3. Permakültür Dünyaya Farklı Bir Pencereden Bakmamızı Sağlar

Özünde Permakültür iyimser bir disiplindir. Araştırmalar negatif yaklaşımların beynimizin düşünmek ve tasarlamak için kullandığımız ön lob korteksini kapattığını göstermektedir. Bakış açımız sadece felaketlere odaklıysa çağımızın çevresel sorunlarıyla ilgili çözüm bulmamız imkânsızlaşır.

“Hayatımızı kontrol etmenin yolu algılarımızı kontrol etmekten geçer” – Bruce H. Lipton

Permakültür doğanın harikalarına ve karmaşıklığına bakarak sorunları fırsatlar olarak görmemizi sağlayan farklı bir pencere sunar. Doğada düzensizlikler yeni çevrimler, yeni fırsat alanları ve türler için uyum sağlama ve gelişme olasılıkları sunar. Olguları bu olumlu yaklaşımla değerlendirdiğimizde sorunların üstesinden gelmek kolaylaşır. Yaygın bir Permakültür deyişiyle “Bahçenizde çamur probleminiz yoktur, ördek besleme fırsatınız vardır”.

4. Permakültür Sürdürülebilirlik İçin Doğru Bir Ölçüm Sistemidir

Modern toplumun kalkınma için kullandığı ölçüm sistemi maalesef son derece bozuk. Gayri safi milli hasıla arttı mı, azaldı mı? Çeyreğe ait finansal sonuçlar iyi mi kötü mü? İşsizlik arttı mı, azaldı mı? Bu ölçümlerin hiçbiri hayatta gerçekten önemli olan şeyler hakkında bir bilgi, bize daha mutlu ve sağlıklı bir dünya yaratmak konusunda hiçbir fikir vermiyor. Nedense ekosistemlerin sağlığı ve biyoçeşitlilik hakkında herhangi bir ölçüm kullanılmıyor. Ya da çiftçilerin yaşam koşulları veya toplulukların uyumu hakkında...

Gerçek başarıyı ölçmek için yeni ve doğru ölçüm kriterlerine ihtiyacımız var. Yayıdığımızdan daha fazla karbon tutabiliyor muyuz? Yaşadığımız bölgeyi geldiğimiz zamana göre türler açısından daha zengin hale getirebildik mi? Sağlıklı gelişmekte olan bir topluluk oluşturabildik mi? Esas önemli olan kriterler bunlar. Temiz hava ve toprak olmadan GSMH ne kadar artsa da topluluk olarak yaşamımızı sürdürmemiz mümkün değil. Permakültür doğru ölçüm kriterleri belirlememizi sağlar. Değişim yaratacak fırsatları bulmamıza ve başkalarına ilham olmamıza yardım eder. Çeşitliliği, sağlığı ve dengeyi arttıran eylemleri öne çıkarır. Permakültür bakışıyla yapılacak pek çok heyecan verici iş vardır.

5. Permakültür Tasarıma Bir Sistem Yaklaşımıdır

Permakültürün sistem yaklaşımı ne tasarlırsak tasarlayalım işleri daha farklı yapmayı gerektirir. Permakültür tasarımı evrensel olarak geçerlidir çünkü gerçek dünyada, birbiriyle etkileşim halindeki karmaşıklığı yansıtır. Bu bağlantıları keşfetmemizi sağlayacak araçları size büyük resmi göz ardı etmeden sunar.

6. Permakültür Bir Çözümler Setidir

Permakültür büyük bir çözümler matrisidir. Her sorun için olası pek çok çözüm vardır. Permakültür size şartlarınıza ve bölgenize uygun çözümleri seçmeniz için gereken ilkeleri sunar. Mesela tasarlayacağınız ev için önemli olan nedir? Isı kütlesi mi, güçlü izolasyon mu, ya da yapının hafif olması mı? Çözüm ihtiyaçlarınıza bağlıdır: Size en uygun olan hangisidir? Hangisi en az enerji ihtiyacı duyar? Hangisi en uzun süre dayanır? Hangisinin işletmesinde enerji ihtiyacı daha azdır? Çevrenize en uyumlu olan hangisidir? Ya da mesela kompost mu, kompost çayı mı? Rüzgâr enerjisi mi, güneş enerjisi mi, biokütle veya mikro hidro uygulaması mı? Yükseltilmiş yataklar mı ya da Hugel kültür mü? Her durumda en değerli olan sistemli bir düşünme ve optimizasyona konsantre olmuş bir karar verme sürecidir.

7. Permakültür Farklı Disiplinleri İçeren Bütüncül Bir Yaklaşımır

Permakültür mühendisliği, fiziği, biyolojiyi, antropolojiyi, mimariyi, botaniği ve başka pek çok disiplini bünyesinde içerir. Elbette Permakültür öğrenerek tüm bu disiplinler üzerinde uzman olmazsınız ancak insan yerleşimleri üzerinde çalışırken tüm bu farklı disiplinler hakkında derin bir kavrayışa sahip olursunuz. Bu geniş bilgi sayesinde hayatınızın ihtiyaçları için tasarımlarınızı olumlu değişimler yaratacak şekilde oluşturursunuz.

Önümüzdeki aydan itibaren önemli bazı Permakültür tasarım tekniklerini ve uygulama örneklerini paylaşmaya başlayacağım. Görüşmek üzere.

Kuraldışı Dergi, Şubat 2015

Dr. Murat Onuk